



### "ONKEL HARALDS TOG"

Redaktøren efterlyser artikler om modelbygning. Det kniber det lidt med herfra, da værkstedet for tiden ikke eksisterer. Til gengæld kan jeg byde på et modeltog af dimensioner!

Hvad gjorde de hårdt plagede forældre lige efter krigen, når man havde en toggal søn? Jo, de forærede ham et tog. Men hvilket tog! Stort, solidt, rummeligt: kort sagt nyttigt! Produceret i Danmark og markedsført under navnet "Onkel Haralds Tog" med mottoet "Det holder mens det kører". Det sidste er i hvert fald ikke løgn, for det er noget mere solidt end dagens modelbyggeri. Tag og gulv fyrrebrædder, vognsider 5 mm finer og gavle 6 mm finer, undervogn - eller rettere akselholdere - trækklodser, og hjul drejet af bøgetræ eller andet hårdt træ. Puffer af papsøm med en stump rør, koblinger simple kroge hhv. øjer. Dimensionerne fremgår omtrent af tegningen af den lukkede godsvogn, som er den eneste, jeg har orket at måle op.

Modelbygning kaldte jeg det. Jo, for der er tale om en særdeles gennemtænkt gendigtning af forbillederne, omsat til børns behov. De enkelte køretøjer gennemgås nedenfor. Produktionens omfang kendes fra de reklamebilleder, der var limet på un-



dersiden af køretøjerne. Fotografierne er taget på vores terrasse i Tåstrup for ca. 14 år siden, da jeg overvejede første gang at skrive denne artikel.

**Fig. 2** viser "Ekspreslokomotiv" : En kombination af P-maskine med R-maskine-førerhus (eller R-maskine med P-maskine akselanordning) og D-maskinetender. Den massive kedel gør maskinen ret tung. Det hævdes, at jeg har banket min lillesøster med den - men det passer nu nok ikke.

"Rangerlokomotiv": Nærmest en O-maskine i godstogsversion.

**Fig. 3** "Spise-, Sove-, Bogievogne": Sovevognen er mørkeblå, og taget kan tages af. Mellem 4. og 5. vindue anes en skillevæg med døråbning. Et andet af reklamebillederne viser vognen i rød udgave ("Bogievogn"), og jeg gætter på, at "Spisevogn" har været blå. Altså 3 versioner over samme vognkasse, som er en typisk bogievogn med tagrytter (CM, "træ-CP").

"Personvogn": Let forkortet CX. Taget er antagelig aftageligt.

**Fig. 4** "Pakvogn": Delvis forkert betegnelse, da der er tale om en gendigtning af en kombineret post- og rejsegodsvogn litra DJ. Taget er fast, men skydedørene virker!

"Postvogn": Der kan være skelet til hvilken som helst af DSB's 2-akslede postvogne (DO, DL).

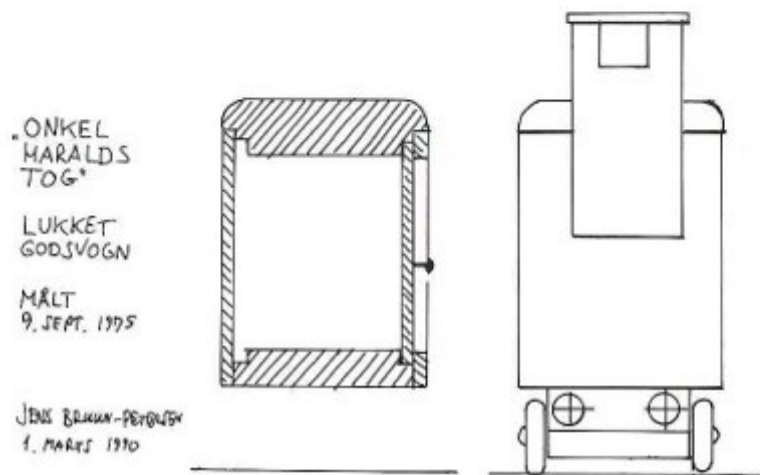
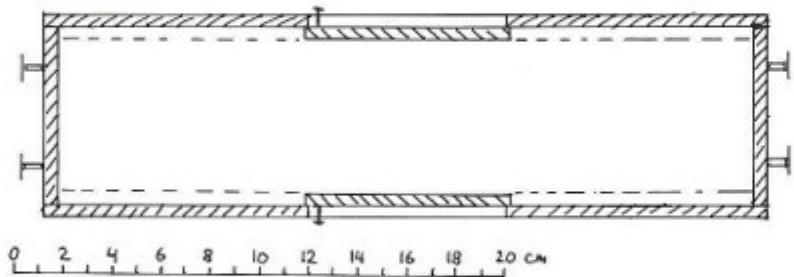
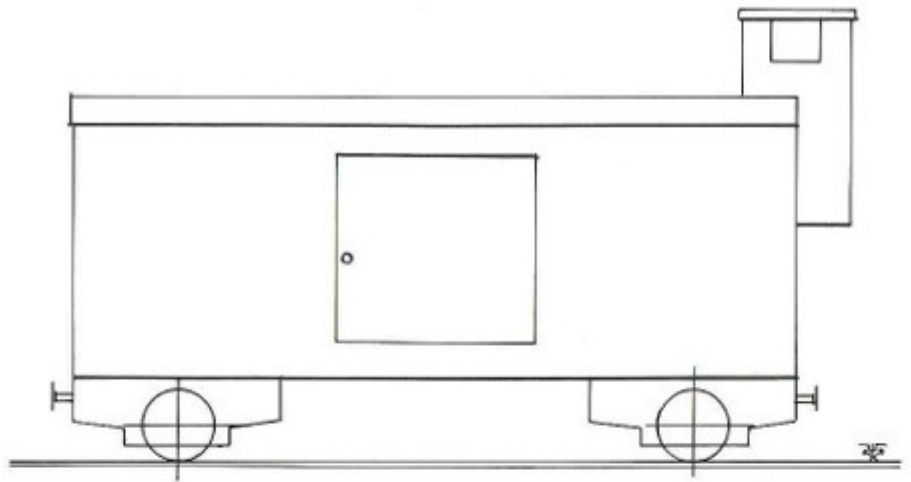
"Røde Kors-Vogn": Konstruktionen er en variant af "postvogn". Forbilledet er noget uklart, men der havde lige været verdenskrig, og lazarettovogne havde været et velkendt syn. De var dog næppe hvidmalede i det omfang denne vogn er det.

**Fig. 5** "ESSO (sølv) eller SHELL (gul) Tankvogn": Den massive træ "beholder" gør dette til den tungeste vogn i hele samlingen. Bremsehuset er meget stort og rummeligt. Forbillede: ZE-vogne!

"Trælastvogn": Tydeligt en model af en TF-vogn. Reklamebilledet viser 3 stolper i hver side, men min vogn har 4. De 3 "træstammer" er de originale, der med held har gemt sig under 8 års brændefyring i Egebæk.

"Kranvogn": Tydeligt tankvognens bremsehus kombineret med en lidt kortere undervogn. Jeg ved ikke, om kranhuset kunne drejes.

**Fig. 6** "Aaben Godsvogn med Bremsehus": Der er tydeligt tale om en model af en PFR. Vognen er brunmalet, og stolper og døre er antydet med grå streger. De skrå plader op til bremsehuset er grå, og bremsehuset er sort. Bremsehuset er i øvrigt massivt.





"Aaben Godsvogn": er blot den samme vogn uden bremsehus. Forbilledet kan ikke være andet end en PF - og alle de andre!

"Mælke-, Øl-, Køle-, Kød-, Kreaturvogn m. Bremsehus": De 4 førstnævnte var hvidmalede med forskellige påskrifter, den sidste brunmalet og efter et andet reklamebillede at dømme opstreget omtrent som en HD, selv om den og alle de andre nok er modelleret efter noget i størrelsesordenen 16,3 m , altså Q-vogne m.fl. med fladt tag. Min Tuborgvogn har påmalet jalousier A la IVK, så her er nok et element, der også genfindes på kødvognsudgaven.

"Tipvogn": Ingen kommentarer.

"Signal" samt en "Bom": så vidt vises det eneste tilbehør, men med den størrelse, toget har, kunne al ting jo bruges. Hos os har et sammenklappeligt finerhus, som min far havde konstrueret, altid tjent som stationsbygning.

**Fig. 7-8.** De to sidste billeder viser et persontog og et godstog. Trods en alder på måske 45 år kan dette tog stadig være til glæde for små slægtninge. En ting får det ikke lov til: At gå til grunde i regn og rusk i en sandkasse, således som jeg husker at have set andres tog gøre det i begyndelsen af 1950'erne .



Det var egentlig tanken at måle hele vognparken op, men toget er for tiden stuvet af vejen på en noget utilgængelig del af vores loft , så det må vente. I øvrigt vil redaktøren gerne høre om der er nogen af læserne, der kender mere til "Onkel Haralds Tog". Hvem producerede det? og hvor? Fandtes der andre vogne end dem, der er omtalt her?



### Jens Bruun-Petersen

\* \* \* \* \*  
 \* \* \* \* \*  
 \* \* \* \* \*

Denne artikel var oprindeligt optrykt i tidsskriftet Signalposten .

Redaktør Ulf Holtrup satte sammen med den øvrige redaktion og forfatterne en ære i at levere nøjagtig og seriøs jernbane information til sine trofaste læsere.

Jens Bruun-Petersen har venligt givet mig lov til at gengive artiklen på min hjemmeside om Onkel Haralds Tog.

Tekst og foto © Jens Bruun-Petersen.

